

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	38595 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38595
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Сердюк Ігор Олександрович, Компанієць Олексій Вікторович, Миколенко Дмитро Валерійович (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	15.07.2020 р. – 17.07.2020 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://drive.google.com/file/d/1IoUGAAGh648az3hun4iF3t4jratNcIBK/view>

Програма візиту експертної групи <https://drive.google.com/file/d/18-L8iFCRvuOARjb2nOK8L3cAer41yKLL/view>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Загальне враження про освітню програму «Історія та археологія» – позитивне. Викладання на цій ОП забезпечують відомі в Україні і за її межами науковці. Факультет історії, політологія та міжнародних відносин готує і випускає істориків за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями вищої освіти, тож підготовка здобувачів за третім рівнем є логічним завершенням цього циклу. Потужний викладацький склад і багаторічні традиції, що склалися у ЗВО сприяють якісній підготовці аспірантів, які зацікавлені у навчанні, у захисті дисертацій, поважають займатися наукою, мають наукові праці і досягнення. Керівництво Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і роботодавці зацікавлені у співпраці і подальшому розвитку ОП «Історія та археологія». Для цього у ЗВО створені всі необхідні умови. Гарант освітньої програми демонструє обізнаність у тонкощах і нюансах реалізації ОП. Очевидним є те, що він користується авторитетом серед аспірантів, випускників і роботодавців, піклується про здобувачів, якість отримуваної ними освіти, постійно цікавиться їх думкою щодо ОП, докладає багато власних зусиль для забезпечення якості реалізації цієї ОП, налагодження зв'язків зі стейкхолдерами і плідної співпраці з ними. Експертна група надала низку рекомендацій і зауважень щодо програми. Проте всі вони не є підставою для відмови в акредитації. В цілому освітня програма «Історія та археологія» відповідає всім критеріям якості.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Аспіранти мають хороші перспективи до працевлаштування, про що свідчить досвід випускників-істориків попередніх років. Висока академічна та професійна кваліфікація науково-педагогічних працівників, що задіяні під час викладання навчальних дисциплін ОП, дозволяє досягти запланованих програмних результатів навчання. У ЗВО та на ОП створено хороші можливості для публікації та апробації дослідницької діяльності здобувачів вищої освіти (наявність двох фахових історичних видань категорії Б, щорічне проведення конференцій різного рівня). У ЗВО є дієві практики матеріального стимулювання аспірантів (витрати на відрядження, конкурс проєктів, друк авторефератів). Університет має діючу систему матеріального стимулювання розвитку викладацької майстерності та наукової діяльності викладачів (премії). ЗВО забезпечує функціонування низки спеціальних інституцій для підвищення кваліфікації викладачів (насамперед мовної підготовки), консультативної діяльності, організації досліджень і наукового співробітництва (Центр канадських студій, Центр Буковинознавства, тощо). На профільному факультеті створено сучасну матеріальну базу, а наукова бібліотека ЗВО має унікальні колекції та надає низку важливих наукових послуг. У ЗВО існує тривала практика перевірки кваліфікаційних та наукових робіт учасників освітнього процесу на академічний плагіат.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Слід переглянути ОП на предмет компетентностей та програмних результатів навчання, адже у ОП фахові компетентності формують дисципліни вибіркового блоку, також в матриці відповідності програмних результатів навчання та освітніх компонент відсутня педагогічна практика, тому покриття педагогічних компетентностей здійснюється за рахунок інших освітніх компонент, хоча в самій програмі та навчальному плані педагогічна практика передбачена. Слід активізувати та зробити системним залучення роботодавців, здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів до процедур розробки, моніторингу та перегляду ОП. Перелік вибірових дисциплін не варто ділити на два блоки, слід також його оновлювати відповідно до наукових інтересів аспірантів. При генеруванні тем дисертаційних досліджень необхідно ретельніше і послідовніше узгоджувати їх з напрямками досліджень наукових керівників. На практиці не відбувається зарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, хоча існують документи, що регламентують такі процедури. Необхідно переглянути силябуси окремих дисциплін на предмет оновлення рекомендованої літератури, уточнення критеріїв оцінювання та контрольних заходів. Рекомендуємо стимулювати здобувачів вищої освіти цієї ОП до міжнародної діяльності, академічної мобільності та презентації результатів їхніх досліджень іншими мовами. Експертна група відзначає, що здобувачі вищої освіти даної ОП не мають закордонних та іншомовних публікацій й недостатньо включені до міжнародної наукової спільноти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Формулювання мети і завдань освітньої програми «Історія та археологія» зауважень не викликають. Вони не суперечать місії (https://drive.google.com/file/d/1kd_mZM_yNCAQQpQK1JxejkPsOEvagMdt/view) та етичному кодексу (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view), а також зі стратегічним планом розвитку (<https://drive.google.com/file/d/oB1ffApxX3KANThWYkpqR3FMNkRXVVMxRlZZcz1d2ZVdEZZ/view>) та концепцією розвитку (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20onormdocs) Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Вказані вище документи, у свою чергу, ґрунтуються на положеннях Конституції України; Закону України «Про освіту»; Закону України «Про вищу освіту»; Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку та критеріїв надання закладу вищої освіти статусу національного, підтвердження чи позбавлення цього статусу»; Статуту Університету (<https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Про те, що мета і завдання освітньої програми і програмні результати навчання враховують пропозиції і потреби заінтересованих сторін (стейкхолдерів) свідчить, по-перше, зв'язок тематики досліджень ОП з основними напрямками дослідження кафедр факультету історії, політології та міжнародних відносин. По-друге, наявність на сайті факультету спеціальної сторінки (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/phd/032/03op/03public>), де відбувається публічне обговорення ОП із представниками академічної спільноти, роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами шляхом опитування (наявна онлайн анкета) та комунікації з гарантом через е-мейл. По-третє, наявність на сайті факультету рецензій на програму з відповідними пропозиціями представників інституцій, які є партнерами та роботодавцями. По-четверте, під час інтерв'ю із внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами (здобувачами освіти, роботодавцями, представниками академічної спільноти) у режимі відеоконференції було підтверджено факт залучення стейкхолдерів до обговорення мети, завдань та програмних результатів ОП, а також засвідчено наявність механізму, що дозволяє врахувати побажання і зауваження різних зацікавлених сторін.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Програма націлена на розвиток у здобувачів освіти соціальних навичок, які вкрай важливі на сучасному ринку праці. На онлайн конференції зі здобувачами освіти було підтверджено, що програма допомагає успішно реалізуватися не лише у викладанні або науці, а й у сфері журналістики, а й у громадській діяльності, а також на державній службі. Освітня програма відповідає одному з важливих напрямів соціально-економічного розвитку Чернівецької області, викладеному у «Стратегічному плані розвитку Чернівецької області на період до 2027 року» (<https://bukoda.gov.ua/uploads/editor/bukoda.gov.ua/%D1%81%D1%82%D1%80%Do%Bo%D1%82%Do%B5%Do%B3%D1%96%D1%8F%202027/stategia%20osnovna.pdf>). ОП має сприяти розвитку Чернівців як центру інтелектуально-освітньої діяльності, а також туристичної індустрії регіону. Доказом того, що при розробці програми було враховано досвід українських та іноземних закладів-партнерів слугує наявність діючих договорів між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича і відповідними інституціями, регулярна участь викладачів у наукових конференціях та їхній стажування за межами ЧНУ. Вказані вище факти були підтверджені під час інтерв'ю з викладачами і здобувачами освіти, а також представником відділу міжнародних зв'язків.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт та проект Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія третього (аспірантського) рівня вищої освіти наразі ще не розроблено. З огляду на це, нами було перевірено відповідність програмних результатів навчання вимогам Національної рамки кваліфікації для відповідного дев'ятого кваліфікаційного рівня. Зазначимо, що у серпні 2019 року у програму було внесено зміни згідно із вимогами Національної рамки кваліфікації (<http://history.chnu.edu.ua/res//history/osvitnioprogramu/ONP%20History2020.pdf>). Сама ж програма реалізується з 2016 року. Дисципліни «Філософія методологія науки» та «Обробка результатів експерименту» забезпечують методологічні та методологічні знання здобувачів освіти необхідні для написання дисертації, а відтак для розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики, критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей. Як вже зазначалося вище, ОП забезпечує розвиток комунікативних навичок – можливість

вільно спілкуватися у рамках академічної спільноти («Педагогічна практика», вибіркові компоненти ОП) . Дисципліна «Академічне письмо та риторика іншомовного спілкування» забезпечує вміння писати наукові тексти іноземними мовами, що вкрай важливо задля наукової діяльності у сучасних умовах. Належний рівень забезпечення досягнення відповідних результатів засвідчили здобувачі освіти під час інтерв'ю, а також результати анкетування, представлені на сайті факультету.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

До позитивних сторін програми необхідно віднести наступне: стратегія Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і мета і завдання програми забезпечують спільний базис та вектор розвитку ЗВО, формують атмосферу, необхідну для розвитку креативної особистості з європейськими цінностями; тісна співпраця із стейкхолдерами під час розробки (обговорення, рецензії) та реалізації ОП (проведення спільних конференцій, факти успішного працевлаштування випускників аспірантури та здобувачів освіти ЧНУ в органах місцевого самоврядування, музеях, ЗВО інших міст України, Академії неперервної освіти, на телебаченні); широкі можливості для вивчення іноземних мов; можливість вибору ОК, що викладаються іноземними мовами.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Механізм проведення опитування здобувачів, представлений на сайті факультету, недосконалий. Він не забезпечує чіткі рамки цільової аудиторії. З огляду на це, пропонуємо впровадити форму опитування, яка б була закрита від учасників, що не мають відношення до програми. Більш обґрунтовано, з наявними аналітичними порівняннями (прикладом) досліджувати досвід іноземних університетів за напрямом розвитку ОП та більш чітко визначити іноземний досвід, що буде імplementований в освітню програму. Запровадити більш чіткий механізм взаємодії зі стейкхолдерами над удосконаленням ОП (шляхом включення їх до робочих груп над ОП). Не зважаючи на наявні можливості вивчення іноземних мов і вибору курсів, що викладаються англійською, польською і румунською, все ще не забезпечено конкретні результати вказаних практик. Приміром, аспіранти не публікують статті англійською, ще не обирали курсу, які викладаються іноземними мовами. Рекомендується запровадити додаткові механізми стимулювання написання статей іноземними мовами.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Освітня програма є узгодженою за підкритеріями 1.1-1.4 із зауваженнями, що зазначені вище. Освітня діяльність за цією програмою загалом відповідає Критерію 1 з недоліками, що не є суттєвими.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП становить 32 кредитів ЄКТС, що відповідає статті 5 Закону України «Про вищу освіту» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>) Обсяг кредитів підготовки зі спеціальності – дисципліна «Головні тенденції розвитку історичної науки в XX – XXI столітті», а також 2 дисципліни за вибором по 4 кредити загалом надають 12 кредитів ЄКТС. Обсяг кредитів, спрямований на оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду – дисципліна «Філософія та методологія науки» (4 кредити ЄКТС), відповідає рекомендованому обсягу (4–6 кредитів). Обсяг кредитів, що має на меті набуття універсальних навичок дослідника – дисципліни «Обробка результатів експерименту» та «Проектний менеджмент» (6 кредитів ЄКТС), відповідає рекомендованому обсягу (не менше 6 кредитів). Обсяг кредитів націлених на здобуття мовних компетентностей – дисципліна «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування» (6 кредитів ЄКТС), відповідає рекомендованому обсягу (6 – 8 кредитів).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Набір в аспірантуру здійснюється два рази на рік – восени та навесні, що обумовлює початок освітнього процесу з 1 жовтня або 1 березня. (<http://history.chnu.edu.ua/res//history/osvitniprogramu/ONP%20History2020.pdf>) В перший семестр здобувачам пропонується вивчення п'ятих обов'язкових дисциплін обсягом 20 кредитів. Теоретичне навчання та заліково-екзаменаційна сесія відбувається упродовж 13 тижнів. Другого семестру першого року навчання здобувачі мають опонувати дві дисципліни на вибір обсягом 8 кредитів, а також завершити вивчення дисципліни «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування» обсягом 6 кредитів. Обов'язкові освітні компоненти, включені до ОП у сукупності призводять до досягнення програмних результатів навчання. Аналіз матриці відповідності програмних результатів навчання і компонентів освітньої програми показав, що серед освітніх компонент відсутня педагогічна практика, яка б мала покрити ПРН 8, ПРН 10, ПРН 22, ПРН 23. Тому програмні результати і компетентності були покриті іншими освітніми компонентами саме в матриці відповідності. Всі програмні результати корелюють із загальними компетентностями. Освітня програма забезпечує вивчення дисциплін гуманітарного циклу.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної національною рамкою кваліфікації. З одного боку, ОП забезпечує оволодіння загальнонауковими компетентностями, універсальними навичками дослідника, мовними компетентностями, а з іншого – завдяки дисципліні «Головні тенденції розвитку історичної науки XX – XXI століття» та варіативній складовій ОП (дисциплінам за вибором), забезпечує глибинні знання зі спеціальності – 12 кредитів ЄКТС. Загальна кількість дисциплін за вибором складає 33 дисципліни, розділених на 2 блоки.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Індивідуальна траєкторія аспіранта забезпечується за рахунок вибіркової 2-х дисциплін, що регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича. Варіативна складова ОП (дисципліни за вибором) становить 8 кредитів, що відповідає вимогам – задовольняє мінімальну норму у 25%. Вона регламентується «Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін» від 22.04.2019 р. (<https://drive.google.com/file/d/13prn9syKnGIqOak8uQ7OsX7JXu7ydfXC/view>). В університеті діє механізм вибору аспірантами навчальних дисциплін. Під час онлайн зустрічей зі здобувачами освіти, а також знайомства з індивідуальними планами здобувачів освіти було з'ясовано, що він є дієвим.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП передбачає практичну підготовку – обов'язкову компоненту освітньої програми. На неї відведено 4 кредити. Це складає 12,5 % від їх загального обсягу ОП. Порядок проведення практики регламентується спеціальним Положенням (<https://drive.google.com/file/d/1DVG2EPvYmPS9ZaDQZtbm8wrAXBHl0kgv/view>). Проходження педагогічної практики забезпечує здобувачам освіти низку компетентностей, необхідних для професійної діяльності. Онлайн зустрічі із здобувачами освіти засвідчили важливість практик для забезпечення необхідних компетентностей у здобувачів. Проходження Практики включає навчально-методичну роботу (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, відвідування консультацій) та аудиторне навантаження (проведення занять за науковим керівником. Експертна група ознайомила з звітами аспірантів за результатами проходження практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Гарантом ОП у ВСО було надано детальну інформацію про soft skills з наданням конкретного і досить широкого переліку навичок, які формуються у здобувачів третього рівня освіти за ОП «Історія та археологія». Зазначимо, що здобувачі освіти – учасники фокус-груп під час онлайн зустрічей продемонстрували обізнаність у тому, що таке soft skills. Ними було озвучено майже однаковий перелік «м'яких навичок», які формуються/сформувалися у процесі

навчання: комунікативні навички, навички проєктної роботи, вміння якісно висловлювати свої думки усно і письмово (зокрема, у науковому стилі). Стиль поведінки і характер взаємодії здобувачів і випускників на фокус-групах свідчить на користь їх делікатності, психологічної грамотності і високої культури спілкування. Додатково формування м'яких навичок забезпечує дисципліна Проєктний менеджмент.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт наразі не розроблений

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану, робочих програм і силабусів, які представлено на сайті факультету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/phd/032/04method/01syllabus>), свідчить про те, що обсяг навантаження для окремої ОК складається з аудиторних годин (лекцій, семінарських занять), самостійної роботи, заліків або іспитів. В положенні про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича прописано, що кількість контактних годин на один кредит прописано для бакалаврського і магістерського рівнів і не прописано для третього освітнього рівня. За всіма дисциплінами, окрім «Проєктний менеджмент» і «Академічне письмо і риторика іноземного спілкування» самостійна робота становить більше 75% від загальної кількості передбачених годин. Учасники фокус-груп зі здобувачами, студентським самоврядуванням і студентським науковим товариством, підтвердили, що їх навантаження є оптимальним. Саме на прохання здобувачів освіти було зменшено обсяг теоретичного навчання і збільшено термін на написання дисертації. Вони наголосили, що гарант і викладачі цікавляться думкою аспірантів щодо змісту ОП і обсягу окремих ОК. Також вони зазначили, що відділ аспірантури і докторантури, а також гарант програми долучають їх до обговорень ОП. Здобувачі освіти підтвердили факт проведення онлайн опитування, які передбачають виявлення думки здобувачів про освітні компоненти.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма освіти відсутня на ОНП. Існує Положення про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<https://drive.google.com/file/d/1ERog3id2aZUBg9hl9vunPoUHbZZKahOW/view>).

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Структура освітньої програми забезпечує формування у здобувачів необхідних компетентностей, передбачає можливості для формування індивідуальної освітньої траєкторії. Сильна сторона ОП полягає в реальних, наочних результатах її реалізації: 1) випускники працевлаштовані за спеціальністю і виконують види робіт, що співвідносяться з компетенціями, які відповідають третьому рівню освіти; 2) більшість здобувачів закінчує навчання в аспірантурі захистом дисертації зі спеціальності; 3) у ЗВО функціонує Спеціалізована вчена для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата і доктора історичних наук.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Згідно з Положенням про педагогічну (асистентську) практику ЗВО «тривалість і терміни проведення Практики визначені в навчальних планах підготовки доктора філософії (PhD) відповідної спеціальності». У ОП у третьому семестрі передбачено педагогічну практику тривалістю 3 тижні, проте у графіку навчального процесу навчального плану ОП не відзначено терміни її проведення. У зв'язку з тим, що програмою передбачено досягнення тридцяти програмних результатів, які досягаються за рахунок 32 кредитів ОП, навантаження на одну дисципліну (3 кредити) сягає 5-6 програмних результатів, яких досягнути досить важко за рахунок 15 аудиторних занять. Аналіз вибіркового дисциплін ОП дозволив прийти до висновку про наявну вибіркочну складову. Проте така вибіркочність дещо обмежена дисциплінами, що реалізуються на факультеті історії, політології та міжнародних відносин. Саме тому вибіркочна складова має бути наповнена дисциплінами інших спеціальностей та інших рівнів освіти (соціологія, психологія тощо). Рекомендуємо збільшити кількість контактних годин відносно самостійної роботи.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП в цілому відповідає вимогам до критерію із зауваженнями до деяких підкритеріїв.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою 032 «історія та археологія» є чіткими та доступними для розуміння потенційних вступників. Вони оприлюднені на офіційному сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/xaXS7v5>). Правила прийому відповідають Умовам прийому на навчання до ЗВО України у 2020 р. та Постанові Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)». Вступ на освітню програму відбувається на основі конкурсного відбору й не містить дискримінаційних положень, про що свідчать як Правила прийому так і результати спілкування експертної групи з аспірантами, які навчаються на освітній програмі, що акредитується. Для конкурсного відбору осіб, які вступають на навчання для здобуття ступеня доктора філософії зараховуються бали вступних іспитів зі спеціальності та іноземної мови, а також результати інших форм вступних випробовувань (співбесід, презентацій, дослідницьких пропозицій чи досягнень).

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за освітньою програмою побудовані таким чином, аби враховувати попередні наукові здобутки вступників. Зміст вступних випробовувань зі спеціальності та додаткового іспиту оприлюднено на сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/kaXKhoP> ; <https://cutt.ly/NaXKtwU>). Вони відповідають рівневі початкових (вхідних) компетентностей, потрібних для того, аби розпочати навчання на програмі 032 «історія та археологія». Для осіб, які вступають до аспірантури з іншої галузі знань (спеціальності) ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), «Правилами прийому на навчання» передбачене додаткове вступне випробування.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На ОП 032 «історія та археологія» існує механізм визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Цей процес регулюється «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ» (<https://cutt.ly/MaoPsoq>). Відповідні правила є чіткими і зрозумілими та відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції). Перезарахування кредитів, які були встановлені під час навчання на інших ОНП програмах, здійснюється за рішенням декана факультету/директора інституту на підставі документів про раніше здобуту освіту (додаток до диплома, академічна довідка), витягу із навчальної картки, у разі одночасного навчання за декількома програмами або академічної довідки ЄКТС. Прецеденти, пов'язані із визнанням результатів навчання, отриманих у інших закладах освіти, на ОП відсутні, про що свідчить як інформація, вказана у Звіті про самооцінювання ОП так і результати зустрічі експертної групи з аспірантами, котрі навчаються на цій ОП.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

На освітній програмі 032 «історія та археологія» діє Положення про взаємодію формальної і неформальної освіти (<https://cutt.ly/YaMDcOR>), уведене в дію наказом ректора університету від 29.10.2019 № 313, яке регулює механізм визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Відповідне Положення є чітким і зрозумілим та відповідає Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції). Текст Положення оприлюднено на веб-сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин, що робить його доступним для всіх учасників освітнього процесу. Аспіранти, котрі навчаються на освітній програмі 032, мають досвід неформального навчання, про що свідчить ряд сертифікатів, скан-копії яких було надано гарантом ОП на прохання членів експертної групи. Проте випадки визнання на практиці результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, на ОП відсутні, про що свідчить як інформація, вказана у Звіті про самооцінювання ОП так і результати зустрічі експертної групи з аспірантами, котрі навчаються на цій ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Доступність, публічність, чіткість та прозорість Правил прийому на навчання, представлених у Положенні про взаємодію формальної і неформальної освіти та Положенні про організацію освітнього процесу. Наявність в Чернівецькому національному університеті ім. Юрія Федьковича Положення про взаємодію формальної і неформальної освіти, незважаючи на відсутність нормативного регулювання цих питань на загальнодержавному рівні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутність прецедентів, пов'язаних із реальним визнанням результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та результатів неформального навчання. Рекомендовано спростити механізм визнання результатів такого навчання, а також приділити більше уваги інформуванню здобувачів про можливість такого перезарахування.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Оприлюднені правила прийому на навчання дійсно є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості самої освітньої програми. В межах ОП 032 «історія та археологія» визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також результатів неформального навчання. Таким чином, за Критерієм 3 ОП істотних недоліків не має, а рекомендовані зміни можна здійснити впродовж короткого строку.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчання на ОП відбувається за денною, вечірньою і заочною формами. Основні організаційні та нормативні засади функціонування ОП визначено «Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича». (<https://cutt.ly/ZaiV1ou>). Відповідно до Розділів I та V даного Положення науково-педагогічні працівники, які викладають дисципліни за освітньо-науковою програмою, вільні у виборі таких форм і методів навчання і викладання, котрі сприяють досягненню програмних результатів навчання. Більш детально основні форми і методи навчання прописані в силабусах конкретних дисциплін <https://cutt.ly/ea1w2W>, зокрема увага звертається на проблемноорієнтоване та практичноорієнтоване навчання, котре реалізується через різноманітні технології навчання, проєктний підхід, написання есеїв, підготовку фрагментів статей чи анотацій, роботу з інформаційними ресурсами тощо. Принципи академічної свободи та студентоцентрований підхід реалізовано через можливості для формування індивідуальної освітньої і наукової траєкторії, врахування тематики дисертаційного дослідження під час виконання завдань. Здобувачі вищої освіти мають можливості обирати наукового керівника, основну кафедру, впливати на визначення тематики майбутнього дослідження. Важливо, що академічну свободу мають і науково-педагогічні працівники (свобода у виборі форм і методів навчання, розробка власних дисциплін тощо).

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Учасники освітнього процесу мають хороший доступ до інформації про ОП на спеціальній сторінці сайту факультету Історії, політології та міжнародних відносин. Для аспірантів програми 032 функціонує окремий розділ де розміщено різні варіанти ОП, навчальні плани різних років, а також є окремий розділ «методичне забезпечення» в котрому представлені силабуси нормативних та вибіркового дисциплін (<https://cutt.ly/eai1w2W>). Силабуси є основною формою надання інформації щодо змісту, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих дисциплін. Загальні ж практики ЗВО визначені Положенням «Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/waoiUwE>). Експертна група відзначає доступність і логічність інформації у силабусах, те, що вони є динамічними, а викладачі мають змогу змінювати їх без перезатвердження на кафедральному чи факультетському рівнях. Силабуси переглядаються, так, ті, що представлені на сайті, датовані 2019 р. Також, як зазначили викладачі та аспіранти, інформація про зміст дисциплін, політику та критерії навчання доводиться до відома здобувачів вищої освіти на початку семестру на першому лекційному занятті. Разом з тим, звертаємо увагу на те, що форми та критерії оцінювання у силабусах вибіркового дисциплін часто ідентичні та не повністю відображають особливості саме цієї дисципліни. У найбільш позитивному контексті експертна група відзначає силабус педагогічної практики, де чітко і доступно прописані основні види робіт, витрати часу, контрольні заходи та отримані бали.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Реалізація ОП відбувається за поєднання навчання і досліджень. Нормативні дисципліни навчального плану мають дослідницький характер, особливо виразними у цьому контексті є дисципліни «Академічне письмо і риторика іншомовного спілкування», «Проектний менеджмент» та «Обробка результатів експерименту». У рамках їх вивчення здобувачі вищої освіти готують практичні кейси пов'язані із тематикою власних дисертаційних робіт. Значна частина дисциплін вибіркового блоку зорієнтовані на конкретну тематику, або формування дослідницьких навичок (робота із джерелами чи історіографію, більш глибоке розуміння певного історичного явища чи періоду). Для здобувачів вищої освіти за ОП створено умови для публікаторської активності та апробації результатів досліджень (функціонують два фахові видання категорії Б, проводяться наукові конференції різних рівнів). Разом з тим, у блоці вибіркового дисциплін мало таких, що відповідають тематиці досліджень аспірантів ОП, що звукує для них можливості контекстуалізації власного дослідження.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Система перегляду та оцінки змісту освітніх компонентів ОП передбачена «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/OaE4mdf>) Освітня програма починаючи з 2016 р. оновлювалася, змінювався навчальний план, корегувалися нормативні дисципліни та розширювався перелік вибіркового. Аналіз силабусів засвідчив, що дисципліни вибудовано з урахуванням основних наукових досягнень і сучасних практик. Утім, істотна частина дисциплін має рекомендовану літературу не новішу за 2012 р., також студентам почасти пропонується вивчати важливі тексти у старішому російському перекладі, при цьому ігноруються новіші україномовні. Викладачі це пояснюють тим, що більшість дисциплін ОП читаються вперше або нетривалий час, тому процес їхнього оновлення і вдосконалення тільки починається. Також увагу експертної групи привернула англomовна дисципліна «Використання середньовічної спадщини у модерній Україні». Основні англomовні тексти, котрі рекомендовані даним силабусом мають українські переклади. Це не є логічним і дозволяє зімітувати викладання англійською мовою з одного боку, та прочитання англomовних текстів з іншого. Здобувачі вищої освіти і стейкхолдери задекларували свою активну участь в оновленні ОП, однак у спілкуванні з експертною групою мали складнощі з пригадуванням якихось конкретних пропозицій чи свого внеску в перегляд ОП. Експертна група звернула також увагу, на те, що дисципліни в цілому відповідають сфері наукових досліджень викладачів ОП, отже базуються й на їх науковому досвіді. Також відзначено практики проведення методичних та наукових семінарів на кафедрах, відповідно задокументованих засідань кафедри, де затверджувалися зміни до ОП. Також у ЧНУ імені Юрія Федьковича було проведено семінар «Сучасні освітні реформи: проблеми та перспективи в сфері викладання історії України у вітчизняних закладах освіти».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація та міжнародні контакти є важливим складником діяльності ЧНУ. У ЗВО діє спеціальний підрозділ – Відділ міжнародних зв'язків, котрий надає інформацію щодо актуальних конкурсів та програм, відповідних можливостей університету, а також консультативну підтримку стосовно заповнення заявок та аплікаційної документації. За підтримки Міжнародного фонду «Відродження» при відділі було створено регіональний освітньо-консультативний центр «Альфа», завдяки якому щороку викладачі та студенти можуть брати участь у конкурсах ACCELS, CEU, DAAD, IREX та інших міжнародних програмах, фондах тощо. Також при даному відділі ЧНУ працюють безкоштовні курси вивчення англійської, румунської, німецької та польської мов. Центр балтійських мовних студій при факультеті іноземних мов надає безкоштовну можливість вивчення литовської мови. З листопада 2019 року засновано університетський англійськомовний дискусійний хаб, щомісяця проводяться його засідання. Інтернаціоналізація діяльності безпосередньо факультету Історії, політології та міжнародних відносин пов'язана з діяльністю Центру канадських студій (<https://cutt.ly/caRbcDl>) та Центру євроатлантичної інтеграції та безпеки (<https://cutt.ly/LaRnhyp>). На базі даних інституцій організуються семінари, гостьові лекції, відбуваються контакти викладачів та аспірантів ОП із зарубіжними колегами. Також здійснюються обміни досвідом із закордонними партнерами, зокрема, у рамках проекту «TEMPUS EсоBRU» здійснено обмін досвідом із Саскачеванським університетом (Канада), Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (Румунія), Інститутом Буковини (м. Аугсбург, Німеччина), Жешувським університет (Польща), Варшавським університет (Польща), Свенктошинською політехнікою (м. Кельце, Польща). Також, викладачі, співробітники та студенти беруть участь у спеціальних програмах академічних обмінів. Зокрема, Т. Ковалець брав участь в «Program stypendialny Rządu RP Polskiej dla młodych naukowców w roku akademickim 2019/2020», Ю. Левіна Ю. проходила наукове стажування в університеті м. Аусбург (Німеччина), О. Филипчук брав участь у гранті Дому наук про людину (Франція), І. Піддубний пройшов міжнародне стажування в Сучавському університеті «Штефан чел Маре». Здобувачі освіти та науково-педагогічні працівники мають передплатений доступ до міжнародних інформаційних ресурсів та баз даних, зокрема, у контексті підготовки саме істориків важливою є підписка на спеціалізовану історичну базу даних Jstor. При цьому контексті освітньої діяльності привертає увагу відсутність іншомовної літератури (англійська, німецька, болгарська) у переліках джерел та літератури силабусів навчальних дисциплін, також здобувачі вищої освіти не мають іншомовних публікацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною є доступність інформації про зміст освіти та контрольні заходи. Відповідна сторінка сайту ЗВО має зручний інтерфейс та відповідне наповнення. ОП має хороший методичний супровід, силабуси зручні у користуванні та не переобтяжені зайвою інформацією. Дисципліни загалом відповідають науковим зацікавленням НПП, що уможливило поєднання навчання і досліджень. Експертна група відзначає значну інституційну підтримку інтернаціоналізації навчання і наукової діяльності, що здійснюється у ЗВО та на факультеті. Тематика дисертаційних досліджень здобувачів освіти за даною ОП також має істотний міжнародний контекст.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Експертна група рекомендує більш регулярно оновлювати силабуси, зокрема у контексті їх наповнення сучасною літературою, та публікаціями різними мовами (в залежності від специфіки дисциплін). Також звертаємо увагу на необхідність перегляду окремих силабусів, де певні компоненти (у т.ч. й критерії оцінювання) є радше формальністю та не відповідають змісту дисципліни. Рекомендуємо також стимулювати здобувачів вищої освіти за ОП до міжнародної діяльності та презентації результатів їхніх досліджень різними мовами.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

ОП за критерієм має більше сильних сторін та хороший досвід. Виявлені недоліки не істотні та не впливають на формування компетенцій і програмних результатів навчання передбачених ОП. Рекомендовані удосконалення можна зробити в короткі терміни й без зайвих бюрократичних перешкод.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП розробляються відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/jaPouaL>). Вони представлені у силабусах, складниками котрих є відповідні блоки про форми контролю та критерії оцінювання. Також, як зазначають НПП, критерії та вимоги обговорюються зі здобувачами на початку вивчення дисципліни. Критерії оцінювання загалом є вимірюваними та зрозумілими й в цілому відповідають особливостям дисциплін, що вивчаються. Утім, відповідні складники силабусів окремих дисциплін є практично ідентичними за своїм змістом. Загалом, контрольні заходи передбачають здійснення традиційних видів контролю – вхідний, поточний, модульний, підсумковий та підсумкову атестацію. Форми контролю – усний та письмовий, який включає тестовий. На практиці це переважно бесіда, написання та захист есеїв, розробка та представлення проєктів, рецензування тощо. Результати навчальних досягнень оцінюються за уніфікованими критеріями та у координатах прийнятої в університеті системи оцінювання. На думку експертної групи, контрольні заходи дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності 032 «Історія та археологія» на сьогодні ще не затверджено МОН. Проміжна (річна) атестація здобувачів вищої освіти за третім рівнем здійснюється Вченою радою ЗВО на основі звітів про виконання плану роботи (навчальна робота, написання дисертації, апробація результатів). Підсумкова атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії проходить у вигляді публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації, що здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою. Гарант ОП надав докази спроможності ЗВО формувати разові ради за спеціальністю 032 «Історія та археологія».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/uaPEfEY>) Більш детальна інформація про проведення контрольних заходів міститься в силабусах дисциплін <https://cutt.ly/SaPRDE4>. На думку експертної групи вона є доступною та зрозумілою для усіх сторін. Звітом про самооцінювання задекларовано, що контрольні заходи проводяться відповідно до заздалегідь оголошеного графіку. Аспіранти ОП можуть відстежувати показники своїх навчальних досягнень в журналі та можуть здійснювати заходи самоконтролю. У ЗВО локальними нормативними актами прописано процедури розгляду звернень здобувачів щодо оцінювання, наявності конфліктних ситуацій тощо. (незгоди, конфлікту тощо). Основним документом тут є Положення «Про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». (<https://cutt.ly/gaPDWal>). Відповідно до нього у випадку конфлікту інтересів за вимогою здобувача або викладача контроль (екзамен, залік) може здійснювати комісія за участі й представника адміністрації факультету. Також відповідна комісія може бути скликаною у випадку апеляції, однак, на практиці на програмі, що акредитується, таких випадків не було. Так само не було й випадків повторного проходження контрольних заходів. НПП програми пояснюють це високим рівнем підготовки та мотивації аспірантів, а також загалом неконфліктним середовищем на факультеті. Порядок ліквідації академзаборгованості прописаний у відповідному Положенні «Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». (<https://cutt.ly/caPFDzi>).

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЗВО послідовно реалізовує політику дотримання академічної доброчесності, впроваджує відповідні стандарти і процедури, зокрема через розробку власних нормативних актів та їх імплементацію. Основними діючими нормативними актами є: «Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені

Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/gaP5ltq>), «Положення про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/faP5VTP>), «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/DaP6fth>), «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/EaP6Gij>). Основним технологічним рішеннями, що використовується у ЗВО є система Unicheck.com. Угода на використання системи (купівля сторінок перевірки) поновлюється щороку. ЗВО має відпрацьовані й зрозумілі здобувачам освіти механізми використання цієї програми для перевірки кваліфікаційних робіт та наукового доробку. Експертна група відзначає, що опитані науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти за даною ОП загалом ознайомлені з принципами роботи антиплагіатних програм, діючими порогами унікальності тощо. Основним органом уповноваженим розглядати випадки академічної недоброчесності є Постійна комісія з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Експертна група мала зустріч з представником Комісії, котрий зазначив, що випадків недоброчесності у їхньому ЗВО не виявлено, що в цілому дає підстави для сумнівів у ефективності заходів виявлення випадків недоброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами у контексті критерію є: наявність необхідної нормативної бази та потенційних механізмів розглядів конфліктних ситуацій, перегляду результатів заходів контролю, забезпечення академічної доброчесності. ЗВО має діючу сертифіковану програму для перевірки унікальності тексту, котра реально використовується на практиці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Невиявлення випадків академічної недоброчесності дає підстави для сумнівів у дієвості відповідних механізмів. Також експертна група рекомендує більш ретельніше прописати відповідні контрольні заходи в силабусах окремих дисциплін та адаптувати їх до характеру цих дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Експертна група вважає, що діючі на ОП практики загалом відповідають критерію, однак ЗВО не продемонстрував тут якогось власного унікального досвіду, котрий міг би слугувати зразком. Також є певні сумніви у ефективності механізмів контролю над дотриманням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На думку експертної групи академічна та професійна кваліфікація викладачів, причетних до функціонування ОП, загалом відповідає третьому освітньому рівню. Більшість викладачів та наукових керівників є докторами наук зі значним стажем викладацької діяльності, мають оригінальний науковий доробок. Дисципліни, що викладаються у рамках ОП, співвідносяться зі спеціалізацією викладачів. Це підтверджується наявністю відповідних публікацій, тематикою дисертацій, наявністю методичних посібників і статей. Частково ця інформація відображена у таблиці №2 відомостей про самооцінювання.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Процедури конкурсного добору викладачів у ЗВО Увибудовано на основі відповідних нормативних актів: Закону України «Про вищу освіту» (2014), Рекомендацій щодо проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад НПП та укладання з ними трудових договорів, затверджених наказом МОН України (2015), «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЧНУ» (<https://cutt.ly/7aAcMYV>). Відповідно до норм положення до претендентів на вакантні посади висуваються професійні вимоги в залежності від посади: напр. наявність наукового ступеня та (або) вченого звання, наукових публікацій, монографій, підручників, навчально-методичних посібників, відповідний науково-педагогічний стаж тощо. Експертна група звертає увагу на зорієнтованість ОП насамперед на внутрішній кадровий потенціал. Реальних конкурсних ситуацій коли на одну посаду претендувало два і більше претенденти на ОП, що акредитується в останні роки не зафіксовано.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Експертна група мала досить продуктивну зустріч із зовнішніми стейкхолдерами, котрі виявили зацікавленість та обізнаність стосовно даної ОП. При цьому основним стейкхолдером ОП залишається даний ЗВО, тут отримують працевлаштування більшість істориків-випускників аспірантури. На першому етапі (2016 р.) розробка ОП та формування навчального плану відбувалося без залучення зовнішніх роботодавців, останні залучалися вже до пізніших переглядів програми. Зокрема найбільш активними у цьому сенсі є Т. Богачик – представник ІПОЧО, В. Танащук – директор Чернівецького обл. краєзнавчого музею, І. Сідляр – директор Чернівецького обл. архіву, А. Мойсей - завідувач кафедри суспільних наук та українознавства Буковинського державного медичного університету. Разом з тим експертна група звертає увагу на певний формалізм процесу перегляду ОП з точки зору даного підкритерію. Так, рецензії роботодавців носять загалом схвальний характер і містять мало конкретних зауважень чи пропозицій (<https://cutt.ly/waAUJ8d>), а під час зустрічі роботодавці не наголошували на якихось конкретних своїх рекомендаціях та їх втіленні у програмі.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертна група відзначає, що з огляду на специфіку даної ОП, її внутрішню орієнтованість та спеціальність основними професіоналами-практиками, експертами в галузі та представниками роботодавців є насамперед викладачі даної ОП. Вони мають значний досвід професійної викладацької діяльності. Також здобувачі вищої освіти мають можливості відвідувати презентації чи гостьові лекції викладачів і науковців з інших інституцій, у тому числі й закордонних. Так, у січні-лютому 2019 р. проф. Й. Петровський-Штерн (Північно-Західний університет, Іллінойс, США), провів ряд лекцій та практичних занять з історії євреїв, здобувачів мали можливість попрацювати з документами та вдосконалити знання з англійської мови. У 2017 р. на факультеті відбувся семінар «Усна історія як метод і джерело» в рамках проєкту Міністерства закордонних справ ЧР програми TRANS та при підтримці Міністерства освіти і науки України. Лектори з Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка Юрій Волошин та Анастасія Момот розповідали про організацію усної історичної дослідження, його особливості та можливості (<https://cutt.ly/IaAokiz>) Як засвідчують новини на сайті факультету, подібні заходи відбуваються доволі регулярно.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Викладачі ОП підвищують свою кваліфікацію у вітчизняних та закордонних ЗВО відповідно до плану стажувань та на основі укладених договорів з установами-партнерами. Гарант програми О. Добржанський проходив стажування в Сучавському Університеті «Штефан чел Марє» (Румунія), М. Яценюк бере участь у проєкті «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність», що виконується за підтримки МОН України, Посольств Великої Британії та США. Професійний розвиток НПП здійснюється також через обмін досвідом на науково-методичних семінарах, загальноуніверситетські заходи. Стосовно ініціатив ЗВО, то вони найперше стосуються підвищення мовних компетентностей викладачів. Для цього в Університеті функціонує Лінгвістичний центр, де викладаються англійська та німецька мови. Є можливість навчатись на курсах іноземних мов різних рівнів (90 акад. год.) а також у групах «EMI (English as Medium of Instruction)» для викладачів фахових дисциплін. Також при міжнародному відділі ЧНУ існують безкоштовні курси вивчення англійської, румунської, німецької та польської мов. Центр балтійських мовних студій при факультеті іноземних мов надає безкоштовну можливість вивчення литовської мови. З листопада 2019 р. працює університетський англійськомовний дискусійний хаб.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності здійснюється через систему рейтингування, матеріальні заохочення, представлення до почесних нагород та відзнак. Це передбачено Колективним трудовим договором ЧНУ

імені Юрія Федьковича (<https://cutt.ly/kaGM7HQ>). Викладачі, котрі отримали високі рейтингові бали, мають право на відрядження за кошти ЗВО, колективи кафедр, що займають вищі місця у рейтингу, отримують преміальні виплати, котрі пропорційно розподіляються між НПП залежно від їхньої кількості балів. Сама рейтингова система зрозуміла та логічна, вона диверсифікована для різних посад, результати рейтингу щороку оприлюднюються на сайті ЗВО. Найвищий рейтинговий бал і заохочення на факультеті Історії політології та міжнародних відносин мають саме викладачі даної ОП: проф. Добржанський О. В, проф. Чучко М. К, проф. Сич О.І., доц Федорук А.В, доц. Яценюк Г. М. З кафедр залучених до викладання на ОП найвищі рейтинги та відзнаки мають кафедра історії України та кафедра історії нового та новітнього часу.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Сильними сторонами ОП за даним критерієм є: висока академічна та викладацька кваліфікація НПП; відповідність навчальних дисциплін спеціалізації та науковому доробку викладачів; наявність системи рейтингування та матеріального стимулювання НПП; залученість стейкхолдерів до функціонування та переглядів програми; створення умов для розвитку мовних компетентностей викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо систематизувати контакти із зовнішніми стейкхолдерами, активніше залучати їхніх представників до викладання на програмі. За можливості запровадити постійну практику викладання гостьових курсів. Розширити коло можливостей для вдосконалення фахової майстерності викладачів ЗВО (наприклад, заходи на підвищення їхньої цифрової компетентності, вивчення систем дистанційної освіти тощо).

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

В цілому реалії ОП та практики ЗВО відповідають Критерію 6. Виявлені недоліки не є суттєвими.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

До послуг здобувачів, які навчаються за ОП 032 «історія та археологія», є бібліотека університету; бібліотека Факультету історії, політології та міжнародних відносин; Науково-дослідні центри американських студій, польських студій, румунських студій, канадських студій (на базі кожного з них функціонують вузькопрофільні бібліотеки з іншомовною літературою), Центр буковинознавства. Бібліотека університету пропонує здобувачам доступ до цифрових баз Scopus, Web of Science, JSTOR. На базі Факультету діють два комп'ютерні класи, оснащені ліцензійним програмним забезпеченням, лінгафонний кабінет, а також безкоштовний Wi-Fi. Таким чином, фінансові та матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОП є достатнім для досягнення цілей та програмних результатів навчання, визначених ОП 032 «історія та археологія».

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних різних видів діяльності в межах освітньої програми. Підтвердження цього експертна група отримала під час відповідних зустрічей від різних учасників освітнього процесу – аспірантів, викладачів, заступника директора бібліотеки, адміністрації.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище ЗВО є безпечним для життя і здоров'я учасників освітнього процесу за ОП 032 «історія та археологія» і таким, що дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. За словами гаранта ОП та здобувачів, які навчаються за відповідною ОП, у навчальних приміщеннях та аспірантських гуртожитках проблеми санітарно-гігієнічного характеру відсутні, в т.ч. проблеми з обігрівом приміщень під час опалювального сезону. У ЗВО створені умови для забезпечення нормального психічного здоров'я здобувачів вищої освіти: експертною групою не було виявлено жодних випадків конфлікту між учасниками освітньо-наукового процесу за ОП 032. Окрім іншого, аспіранти-історики мають можливість висловити свої скарги та пропозиції шляхом регулярного анкетування, або за допомогою «скриньки довіри». ЗВО охоче і активно співпрацює із органами, членами яких є здобувачі, які навчаються за ОП 032 – Радою молодих учених, Науковим студентським історичним товариством, Студентським парламентом. Зустріч зі стейкхолдерами засвідчила наявність на ОП 032 давніх освітньо-наукових традицій.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

У ході зустрічей із гарантом ОП (деканом Факультету історії, політології та міжнародних відносин), здобувачами вищої освіти, які навчаються на ОП, представниками студентського (громадського) самоврядування та з адміністративним персоналом, експертною групою було з'ясовано, що ЗВО насправді забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП 032 «історія та археологія». Деканат Факультету й адміністративні підрозділи забезпечують підтримку здобувачів за допомогою зручної та ефективної системи інформування з освітніх та позаосвітніх питань (в т.ч. за допомогою сайту новин (<https://cutt.ly/mazG5TP>), шляхом розгляду особистих звернень здобувачів, через взаємодію із органами студентського (громадського) самоврядування. Соціальна підтримка здобувачів забезпечується «Центром соціально-психологічної підтримки», що діє при Факультеті педагогіки, психології та соціальної роботи. Під час зустрічей із гарантом ОП та здобувачами, які навчаються на ОП, було задекларовано задоволеність останніх якістю підтримки.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У ході зустрічі експертної групи з гарантом освітньої програми та ректором університету було встановлено, що випадків навчання осіб з особливими освітніми потребами за ОП 032 досі не траплялося. Як було задекларовано гарантом ОП та ректором університету, ЗВО, у разі вступу на ОП 032 осіб з особливими освітніми потребами, має відповідні умови. Зокрема, навчальний корпус № 14, в якому знаходиться Факультет історії, політології та міжнародних відносин, обладнано пандусом, а освітній процес, за потреби, може здійснюватися в межах першого поверху.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Процедура вирішення конфліктних ситуацій під час реалізації ОП є до розумної міри формалізованою і наперед визначеною. Під час реалізації ОП конфліктні ситуації врегульовуються згідно «Етичного кодексу ЧНУ» (<https://cutt.ly/Va1m7Bg>) та «Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/Xa1QcfK>). У ЗВО існують політика і культура вирішення конфліктних ситуацій: діє механізм профілактики конфліктів, при університеті діє «Центр соціально-психологічної підтримки» (керівник Радчук В.М.). Центр діє при Факультеті педагогіки, психології та соціальної роботи в корпусі № 9 (ауд. 612-614). У «Положенні про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу» визначено принципи і стратегії врегулювання конфліктних ситуацій, однак відсутня сама чітка процедура вирішення конфліктів, в т.ч. щодо випадків сексуального домагання, дискримінації та корупції. Під час зустрічей із керівництвом університету, гарантом ОП та здобувачами, які навчаються на ОП, було задекларовано відсутність конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу як на момент зустрічі, так і в минулому.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Відносно добре фінансове забезпечення та сучасна матеріально-технічна база. Бібліотека має чимало рідкісних книг та унікальних колекцій, доступних для користування, а також надає доступ до ряду цифрових баз, зокрема JSTOR. Позитивною практикою є використання у комп'ютерних класах факультету ліцензійного програмного забезпечення. На базу факультету діють Науково-дослідні центри американських студій, польських студій, румунських студій, канадських студій, буковинознавства. В перспективі ЗВО може забезпечити достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами (у разі вступу таких на ОП).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендовано здійснювати перевірку навчально-методичних посібників за допомогою антиплагіатних програм.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Реалії та практики, що діють на ОП, загалом відповідають критерію 7, однак ЗВО не продемонстрував тут якогось власного унікального досвіду, котрий міг би слугувати зразком.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм представлена у Положенні про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 27.04.2020 р. (<https://drive.google.com/file/d/1oKIPDV3Y2br5uSG-75AVLRgQ3bN7rRou/view>) Вона є зрозумілою, прозорою та легкою для сприйняття. Починаючи з 2016 року, коли було розроблено ОНП, вона переглядалася двічі – 2017 і 2019 року. Протоколи обговорення останньої редакції освітньо-наукової програми 032 "Історія та археологія" представлені на сайті факультету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/phd/032/03op/01op>).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Про те, що позиція здобувачів освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми свідчать протоколи засідання навчально-методичних комісій факультету і Університету (<http://history.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/phd/032/03op/01op>), викладені на сайті факультету, також наявність результатів онлайн анкетування аспірантів щодо якості викладання за ОНП. Крім того, участь здобувачів освіти у зазначених процедурах засвідчили онлайн зустрічі із здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування, гарантом і очільницею відділу аспірантури і докторантури. Було з'ясовано, що кожен здобувач має право внесення пропозицій щодо покращення ОП та виявлено механізм покращення якості ОК за освітньою програмою шляхом комунікації з викладачем, гарантом, деканом. Відповідно до Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм зміни до освітніх програм узгоджуються зі стейкхолдерами, представниками студентського самоврядування, завідувачем випускової кафедри, вченою радою факультету, навчальним відділом Університету, комісією Вченої ради з навчально-методичної роботи, затверджуються вченою радою Університету, та вводяться в дію наказом по Університету. Згідно до результатів анкетування кожен здобувач освіти надав свою оцінку щодо якості різних складових ОП (<https://drive.google.com/file/d/18j6abXFCBKexTsNTx-35rOD5JkAFNOmr/view>). Саме на прохання здобувачів освіти, за свідченнями гаранта і аспірантів, термін теоретичного навчання програми було скорочено і збільшено часовий люфт задля написання дисертації.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Залученість до розробки та оновлення ОП підтверджено інтерв'ю зі стейкхолдерами, серед яких були і роботодавці. В протоколі розширеного засідання наукового-методичного семінару факультету історії, політології та міжнародних відносин від 15.05.2019 р. №1 відображена співпраця з роботодавцями, проходило обговорення щодо удосконалення ОП, було зазначені рекомендації та пропозиції (<https://drive.google.com/file/d/1Bc5zfbqHcdzuujLYGDEClS7D-Vr8i-oS/view>). Крім того, на сайті факультету представлено рецензії на програму роботодавців із рекомендаціями (<https://drive.google.com/file/d/1aWzpeGaixh6WDv-PGGxFSjVOBqh9IFgI/view>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Практика підтримки контактів з випускниками є дієвою. Інформацію щодо працевлаштування випускників програми збирає відділ аспірантури і докторантури, а також деканат факультету. Викладачі, задіяні у забезпеченні ОП, підтримують професійні зв'язки з випускниками. Все вищевказане було підтверджено на фокус-групах з НПП та випускниками.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Моніторинг якості вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича здійснює навчальний відділ (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/02%20strukt_univ/04%20navch_vid). У своїй діяльності він керується спеціальним положенням, правилами академічної доброчесності (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehQERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), етичним кодексом університету (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_СepI-k98GPc9E8KznQ/view), перевірку наукових робіт на наявність у них плагіату перевіряє Наукова бібліотека Університету. Гарантом ОНП регулярно збирається інформація (зауваження, пропозиції тощо) від різних груп стейкхолдерів, що було підтверджено на фокус-групах зі здобувачами, випускниками, роботодавцями, а також на резервній зустрічі. З метою вдосконалення ОНП проводяться міжкафедральні засідання, на яких кожен викладач має право висловити свою думку з приводу ОП та внести свої пропозиції. Регулярно відбувається засідання методичної ради факультету, на якому переглядаються ОП. Фактів порушення правил доброчесності під час реалізації ОНП, за словами учасників фокус-груп, не було.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація даної ОП проводиться вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За підсумками бесіди зі здобувачами освіти, випускниками та викладачами було встановлено, що Університет вживає заходи задля того, щоб перетворити таке явище як академічна доброчесність на частину корпоративної культури і ціннісної системи університетського середовища. Задля цього було розроблено низку нормативних документів, серед яких: «Правила академічної доброчесності» (https://drive.google.com/file/d/1EzBsehQERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view), «Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSGadrPL_/view), «Етичний кодекс» (https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAykF_СepI-k98GPc9E8KznQ/view). У положенні детально описано систему перевірки академічних робіт на наявність заповзичень.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Серед позитивних сторін ОНП варто назвати відкритість гаранта та адміністрації ЗВО до здобувачів вищої освіти під час їх звернення щодо внесення змін у програму. Активність роботодавців щодо актуальності наповнення ОК до ОП та загальне бажання співпрацювати у рамках реалізації ОП. Високу культуру якості, зумовлену традиціями Університету і факультету зокрема. Неформальний підхід до перевірки наукових робіт на наявність плагіату з врахування специфіки роботи та її спеціальності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Рекомендовано збільшити частоту моніторингу у формі анкетування; запровадити практику перевірки на наявність плагіату всіх дисертацій, а не лише тих, щодо яких надходять запити спеціалізованих вчених рад; приклади вдалого працевлаштування випускників програми розміщувати на сайті факультету; сформувати власну мережу випускників програми PhD.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Злагоджена співпраця всіх стейкхолдерів, наявність адекватної реакції внутрішньої системи забезпечення якості на виявлені недоліки в ОП та сформована культура якості свідчать про дієву внутрішню систему забезпечення якості у контексті даної ОП. Отже, в цілому, за неформальними ознаками, в тому числі за наслідками та результатами обговорень зі здобувачами, випускниками, співробітниками та іншими учасниками ОП, відповідає критерію 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу за ОП, що акредитується, регулюються рядом внутрішніх (локальних) нормативно-правових актів. Їх повний перелік, а також текст оприлюднено на веб-сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/ma8FYUr>). Основними НПА при цьому виступають “Статут ЧНУ”, “Колективний договір ЧНУ”, “Правила внутрішнього трудового розпорядку в ЧНУ”, “Положення про організацію освітнього процесу” та ін. Їхній текст є чітким, доступним, добре структурованим та відповідає законодавству України про вищу освіту. Під час зустрічей з учасниками освітнього процесу, експертна група з'ясувала, що відповідні правила і процедури під час реалізації ОП в основному дотримуються.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект ОП 032 “історія та археологія” з метою отримання зауважень та пропозицій стейкхолдерів було оприлюднено на офіційному веб-сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин (<https://cutt.ly/ta8ZTCW>). Відповідні зауваження та пропозиції на адресу проекту ОП дійсно надходили, про що свідчать рецензії О. А. Бачинської, Т. С. Богачик, О. С. Жерноклеєва, І. А. Сідляра, В. І. Танащук, опубліковані на офіційному веб-сайті Факультету (<https://cutt.ly/ta8ZTCW>), а також свідчення Т. С. Богачик і А. А. Мойсея під час зустрічі експертної групи зі стейкхолдерами. Технічно не вдалося встановити чи дійсно ЗВО оприлюднив проект ОП не більше ніж за місяць до її затвердження.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин оприлюднено опис та зміст ОП (<https://cutt.ly/za8VeN6>), а також описи та силабуси усіх освітніх компонентів, включених до неї (<https://cutt.ly/ea8BAuQ>). Обсяг оприлюдненої інформації є достатнім для того, аби забезпечити можливість потенційних вступників зробити поінформований вибір щодо вступу на програму, а роботодавців – щодо цілей та змісту підготовки здобувачів за цією програмою.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У ЗВО достатньою мірою забезпечено прозорість та публічність діяльності. Інформація, розміщена на офіційному веб-сайті Факультету історії, політології та міжнародних відносин є актуальною, а новини та інша інформація про діяльність Факультету публікуються часто й активно.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Рекомендовано удосконалити механізм залучення стейкхолдерів до обговорення ОП. Може бути корисним залучення до обговорення ОП зацікавлених сторін не лише з України, але й з-за кордону.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Реалії та практики, що діють на ОП, загалом відповідають критерію 9, однак ЗВО не продемонстрував тут якогось власного унікального досвіду, котрий міг би слугувати зразком.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Під час інтерв'ю зі здобувачами освіти було з'ясовано, що зміст ОП відповідає їх науковим інтересам. Більшість з них зазначили, що вступали на ОНП «Історія та археологія» після успішного завершення бакалаврської та магістерської програм в цьому ж університеті, часто їх магістерські дипломні роботи переростали у дисертаційні проекти, тому аспіранти вже мали уявлення про якість освіти на факультеті історії, політології та міжнародних відносин. Здобувачі підкреслили, що викладачі враховують їх індивідуальні наукові інтереси під час викладання своїх навчальних дисциплін, орієнтовані на теми кандидатських дисертацій кожного здобувача. Аспіранти мають можливість готувати наукові статті, а також окремі частини кандидатських дисертацій, використовуючи матеріали навчальних курсів. Випускники, в свою чергу, підтвердили, що навчання в аспірантурі було цікавим, у високій мірі індивідуалізованим, а закінчення аспірантури і захист кандидатської дисертації справили значний позитивний вплив на їх кар'єру як дослідників і викладачів.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

На думку, експертної групи, діяльність аспірантів, які навчаються за ОП (<https://cutt.ly/5srxngb> ; <https://cutt.ly/VsrcOQ5>), переважно відповідає напряміві досліджень наукових керівників. Експертами було проаналізовано наукову діяльність дев'яти аспірантів, які нині навчаються за ОП 032 «історія та археологія», та їхніх наукових керівників (<https://cutt.ly/5srxngb>). У результаті виявилось, що наукова діяльність шести аспірантів (Дубіцької Т. В., Колодій А. В., Левкун О. Я., Тичини І. Г., Бандури А. Ю., Лейзов Н. А.) повністю відповідає напряміві досліджень їхніх наукових керівників (Добржанського О. В., Боднарюка Б. М., Федорука А. В.). У трьох випадках виявлено часткову невідповідність: 1) хронологічні межі дисертаційного дослідження аспіранта Карнатовського А. Л. («Подільська губернія в період українсько-польсько-радянської війни 1920–1921 рр.: військові дії, населення і господарство») не відповідають науковим зацікавленням його наукового керівника Федорука А. В. (воєнна справа та військово-політична історія від античності до XVIII ст.); 2) тема дисертаційного дослідження Сулими В. А. («Етнополітична ситуація у Північно-Західному Причорномор'ї в уявленні мандрівників XV-XVIII ст.») хронологічно та територіально не відповідає колу наукових зацікавлень її наукового керівника Добржанського О. В.; 3) тема дисертації Ковалюка Р. Т. «Війна за іспанську спадщину (1701-1714 рр.) та позиція Росії» частково не відповідає напряміві досліджень його наукового керівника Сича О. І. Втім, під час зустрічі експертної групи з науковими керівниками аспірантів, ними було дано вичерпні роз'яснення з цього приводу. Погодження

вищезгаданих тем дисертацій обумовлене конкретними інтересами та бажанням аспірантів Карнатівського А. Л., Сулими В. А. й Ковалюка Р. Т. досліджувати саме ці теми.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

На думку експертної групи ЗВО забезпечує для здобувачів вищої освіти за даною ОП можливості для проведення досліджень і їх апробації. Для проведення досліджень аспірантам надано доступ до паперових та електронних ресурсів університетської бібліотеки, зокрема й до бази історичної літератури Jstor з повнотекстовим доступом. На факультеті діє Центр канадських студій (<https://cutt.ly/JaG6eOK>), котрий виступає організатором конференцій, зустрічей, та надає підтримку досліджень української діаспори. При університеті діє «Центр Буковинознавства» (<https://cutt.ly/paHwEjG>), який проводить щорічні міжнародні науково-практичні конференції. Також на факультеті функціонує 2 фахових наукових історичних журнали, включених до категорії Б переліку наукових фахових видань України. Для апробації результатів досліджень аспірантів та викладачів ОП проводиться низка науково-практичних заходів міжнародного та всеукраїнського масштабів: Міжнародна наук.конф. «Розвиток політичної науки: європейські практики та національні перспективи», Міжнародна наук-прак.конф. «Сучасні тенденції регіональної співпраці: україно-румун-молдовський вимір», «Міжнародна наук. конф. «Муніципальні читання Антона Кохановського», Міжнародна наук. конф. «Буковинська історико-краєзнавча конференція», Міжнародна наук-прак. конф студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми зовнішньої політики України», Всеукраїнська конф. «Святий Іоанн Сучавський в агіографічній та історичній традиції». У ЗВО діють практики стимулювання наукової діяльності молодих вчених – проводиться щорічний конкурс наукових проєктів, переможці котрого отримують фінансування (20-30 тис. грн.), однак аспіранти програми, що акредитуються переможцями даного конкурсу ще не були.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти відбувається в першу чергу через участь у міжнародних конференціях, що проводяться у даному ЗВО (див. підкритерій 10.3). Також здобувачі вищої освіти даної ОП долучаються до тренінгів, семінарів за участю закордонних колег. Найбільш тісні зв'язки факультет Історії, політології та міжнародних відносин має із Сучавським університетом (Румунія). Співпраця проходить у форматі спільних наукових досліджень, конференцій, публікацій. На загальноуніверситетському рівні створено можливості участі в міжнародних грантових програмах, котрі отримали фінансову підтримку й успішно реалізуються разом із партнерами: Еразмус Мундус, Темпус, Програма Жана Моне. В Університеті успішно діє Відділ міжнародної діяльності, який надає консультативну, організаційну та інформаційну підтримку. При цьому, експертна група відзначає, що здобувачі вищої освіти саме даної ОП не мають закордонних та іншомовних публікацій й недостатньо включені до міжнародної наукової спільноти.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Про практику участі наукових керівників та здобувачів у спільних наукових проєктах, результати яких публікуються або впроваджуються у життя, йшлося під час онлайн зустрічі із науковими керівниками. Було зазначено, що наукові керівники і аспіранти беруть участь у спільних наукових проєктах. Також на факультеті широко практикується спільна участь наукового керівника і аспіранта у наукових семінарах і конференціях. Спільні наукові публікації бувають не часто, через небажання наукових керівників створювати додаткові складності здобувачам освіти у вигляді необхідності доводити авторських внесок в ту або іншу роботу під час процедури захисту дисертації. Науковим керівникам притаманне розуміння академічної свободи. Саме здобувачі освіти у першу чергу вирішують, де вони будуть застосовувати свій інтелектуальний потенціал. Протягом фокус-групових інтерв'ю досліджувалась повага до індивідуальних якостей здобувача, його особистого вектора розвитку та підтримка від НППІ, незалежно від спрямованості цього вектора, з єдиним коригуванням. При цьому нагальними є високі вимоги до аспірантів та результатів їх науково-дослідної роботи, а також намагання наукових керівників і випускової кафедри забезпечити найвищий рівень якості підготовки здобувачів.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Експертною групою було з'ясовано, що на ОП 032 "історія та археологія" відсутні випадки здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності. Нинішні та потенційні наукові керівники аспірантів (Безаров О. Т., Боднарюк Б. М., Ботушанський В. М., Гуйванок М. Р., Добржанський О. В., Добржанський С. О., Мінаєв А. В., Піддубний І. А., Сич О. І., Федорук А. В., Чучко М. К.) не були позбавлені права керувати аспірантами рішенням Комітету з етики НАЗЯВО. Політика та заходи з популяризації академічної доброчесності, поширюються на аспірантів та їх наукових керівників (детальніше - див. Критерій 5).

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

У ЗВО та на факультеті успішно діє низка інституцій (центри, відділи), котрі сприяють організації та інтернаціоналізації наукових досліджень, поєднання навчання і наукової діяльності. Також експертна група відзначає наявність власних фахових видань (група Б) та традиції проведення щорічних наукових конференцій, що створює хороші можливості для оприлюднення та апробації результатів досліджень здобувачів вищої освіти за даною ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Експертна група відзначає, що здобувачі вищої освіти даної ОП не мають закордонних та іншомовних публікацій й недостатньо включені до міжнародної наукової спільноти. Рекомендовано більш ретельно підійти до вибору тем дисертаційних досліджень аспірантів, зокрема щодо їх релевантності сферам наукових досліджень керівників.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Освітня програма відповідає в цілому критерію 10, проте надані рекомендації щодо деяких підкритеріїв.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група розглянула освітню програму «Історія та археологія» за третім рівнем вищої освіти та освітню діяльність за цією програмою. Варто відмітити, що керівництво Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, гарант освітньої програми, науково-педагогічні та адміністративні працівники сприяли та оперативно надавали відповідні підтверджуючі документи та іншу інформацію, необхідну для формулювання обґрунтованої оцінки за визначеними критеріями. Переважна більшість інформації (якої не було в відомостях про самоаналіз) за кожним критерієм та питань, на які необхідно було звернути увагу, була надана за запитом та оглянута під час експертизи, що реалізовувалася у дистанційному форматі. У значній мірі підтвердження забезпечені посиланнями на відповідні сторінки офіційного сайту Університету. Всі зазначені посилання є працюючими. Під час онлайн мітингів експертна група задавала питання, на які, переважно, давалися чіткі і ґрунтовні відповіді. Всі заплановані зустрічі відбулися. Варто зазначити, що вони проходили в робочій доброзичливій атмосфері. Експертна група відмітила позитивні сторони і практики ОС. Разом з тим, вона вказала і слабкі сторони за кожним критерієм освітньої програми та відповідно надала рекомендації консультативного характеру щодо її удосконалення. Факультет історії, політології і міжнародних відносин Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича має давні традиції успішної підготовки кандидатів та докторів історичних наук, що, безумовно, визначає високу якість підготовки здобувачів освіти освітньої програми «Історія та археологія». За результатами експертизи можна констатувати, що Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича має можливість, прагнення і високий потенціал для розвитку представленої освітньої програми, врахування і виправлення рекомендацій і зауважень експертів. ЗВО має можливість розвитку співпраці з Університетами України і світу в цілому (особливо ЗВО Центрально-Східної Європи), що може стати важливою основою для підвищення якості освіти.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	B

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Миколенко Дмитро Валерійович

Члени експертної групи

Сердюк Ігор Олександрович

Компанієць Олексій Вікторович